

Π. Αρχείο
Λόφοι

Ομιλία Υπουργού Εθνικής Οικονομίας
Ελληνικό Τμήμα της Ένωσης Ευρωπαίων Δημοσιογράφων
Τετάρτη 19.3.86

Κυρίες και Κύριοι,

Θα σας παρουσιάσω συνοπτικά χαρακτηριστικά και στόχους της οικονομικής μας πολιτικής και τη μέχρι σήμερα εξέλιξη μετά την εξαγγελία του προγράμματος σταθεροποίησης τον Οκτώβρη του 1985.

Η Ελληνική Οικονομία βρέθηκε σε βαθιά κρίση στα τέλη της δεκαετίας του 1970 ως αποτέλεσμα της πολιτικής που ασκήθηκε σε όλη τη διάρκεια της περιόδου μετά τον πόλεμο.

Η πολιτική αυτή δημιούργησε δομές τέτοιες που απέτρεψαν ολόκληρους τομείς της οικονομίας όπως η βιομηχανία να εξασφαλίσουν σταθερά τη βιοσιμότητά τους και μόνιμο επίπεδο ανταγωνιστικότητας έναντι των χωρών των Ευρωπαϊκών Οικονομικών Κοινοτήτων.

Το οικονομικά φαινόμενα που παρατηρήθηκαν ήταν η μείωση του ρυθμού αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών, η αύξηση του πληθωρισμού, η κάμψη των επενδύσεων και η χειροτέρευση της ποιοτικής τους σύνθεσης, κύρια στη βιομηχανία.

Σε μία ολόκληρη δεκαετία δεν πραγματοποιήθηκε σχεδόν καμμία αξιολογή νέα ιδιωτική επένδυση στο βιομηχανικό τουλάχιστο τομέα. Η προσαρμογή της Ελληνικής Οικονομίας στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον ήταν ανεπαρκής τη στιγμή που άλλες χώρες έκαναν τεράστιες προσπάθειες για την αναδιάρθρωση της βιομηχανίας τους και ιδιαίτερα του ενεργειακού τους ισοζυγίου. Ταυτόχρονα δεν έγιναν επενδύσεις για την αποτελεσματική βελτίωση της εξαγωγικής ικανότητας της χώρας. Η αύξηση του εισοδήματος στηρίχθηκε κύρια στην προώθηση των επενδύσεων στις κατασκευές.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι οι εξαγωγές δύο μόνο προϊόντων, τσιμέντα και κλωστοϋφαντουργικά αποτελούν το 20% του συνόλου των εξαγωγών και το 44% του συνόλου εξαγωγών βιομηχανικών και βιοτεχνικών προϊόντων (1984).

Οι διαρθρωτικές αδυναμίες και οι οικονομικές ανισορροπίες οξύνθηκαν προς το τέλος της δεκαετίας και η οικονομική θέση της χώρας ήταν εξαιρετικά αδύνατη και ευάλωτη σε κάθε εξωτερικό κλυδωνισμό.

Τέτοιοι εξωτερικοί κλυδωνισμοί υπήρξαν οι πετρελαϊκές κρίσεις και η διεθνής κρίση. Η νέα διεθνής οικονομική πραγματικότητα που διαμόρφωσε η κρίση, είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική κάμψη των άδηλων πόρων έτσι ώστε να καλύπτουν όλο και μικρότερο ποσοστό του διευρυνόμενου ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου.

Συγχρόνως, οι περιοριστικοί παράγοντες ανάπτυξης στην Ελλάδα, οδήγησαν στη μεγάλη απόκλιση μεταξύ της εγχώριας ζήτησης και της προσφοράς αγαθών και υπηρεσιών με αποτέλεσμα να συνεχισθεί με αυξανόμενο ρυθμό η ελλειμματικότητα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Από το 1982 εφαρμόστηκε ένα πρόγραμμα για κοινωνική δικαιοσύνη και αλλαγή θεσμών έτσι ώστε να αμβλυνθούν κοινωνικές ανισότητες και ανεπάρκειες.

Τα αποτελέσματα της πολιτικής αυτής κατά το τέλος της πρώτης τετραετίας ήταν θετικά ως προς τη βελτίωση της παροχής κοινωνικών αγαθών. Οι βασικοί περιοριστικοί παράγοντες της ανάπτυξης όμως κατέστησαν αμεσότεροι και πολύ πιο πιεστικοί. Ορισμένα προβλήματα επιτάθηκαν. Τα διευρυνόμενα ελλείμματα του δημόσιου τομέα, το αυξανόμενο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, η αυξητική τάση των δαπανών για την εξυπηρέτηση του εξωτερικού χρέους, η συνεχιζόμενη απώλεια της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων πήραν ανησυχητικές διαστάσεις.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών το 1985, ίσο με 3.3 δισ. δολάρια, το έλλειμμα του δημόσιου τομέα ίσο με 16.1% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος και ο ρυθμός πληθωρισμού που έφθασε το 25% από το Δεκέμβρη του 1984 ως το Δεκέμβρη του 1985, απέδειξαν ότι το κόστος για την αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος υπό τις σημερινές συνθήκες είναι μεγάλο.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας οδηγούν αναπόφευκτα σε δυσανάλογη διεύρυνση του Ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών όταν η εγχώρια ζήτηση επεκτείνεται. Η απώλεια του δυναμισμού των άδηλων πόρων κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας επιτείνουν το πρόβλημα. Οδηγηθήκαμε έτσι σε μιά σημαντική αύξηση του εξισορροπητικού δανεισμού, στο διπλασιασμό του εξωτερικού χρέους της χώρας.

Τα μεγάλα ελλείμματα του δημόσιου τομέα που επηρεάζουν άμεσα τα ελλείμματα του ισοζυγίου και του πληθωρισμού, προκάλεσαν απότομη αύξηση και του εσωτερικού δημόσιου χρέους.

Οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του χρέους αυτού το 1985 ήταν το 17.5% των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού. Για το 1986 αυτές καλύπτουν το 20.7%. Με τους περιορισμούς αυτούς και με την αύξηση των ανελαστικών δαπανών του προϋπολογισμού περιορίζονται οι δυνατότητες για την άσκηση ουσιαστικής δημοσιονομικής πολιτικής.

Η στήριξη των προσωπικών εισοδημάτων με κάθε θυσία, μολονότι οδηγεί σε αύξηση της ζήτησης δεν εξασφαλίζει και αύξηση της παραγωγής και της παραγωγικότητας, δεν βάζει σε κίνηση τη διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και δεν επιτρέπει την ανάπτυξη δυνατοτήτων παραγωγής με ικανοποιητική απόδοση, όταν η αποδοτικότητα του πάγιου κεφαλαίου είναι πολύ χαμηλή και δεν υπάρχει βιομηχανική υποδομή να ανταποκριθεί στη ζήτηση.

Η οικονομική πολιτική που ακολουθείται από τις 11 Οκτώβρη 1985, έχει στόχο την εξασφάλιση των προϋποθέσεων για τη συνέχιση της πορείας που αρχικά χαράξαμε. Το σταθεροποιητικό πρόγραμμα έχει στόχο την ανάπτυξη που θεωρούμε ως μέσο πραγματοποίησης της κοινωνικής μας πολιτικής.

Θα αποφύγω να απαριθμήσω τα συγκεκριμένα μέτρα σταθεροποίησης της οικονομίας γιατί είναι γνωστά μιά και βρίσκονται ήδη σε εφαρμογή για πέντε περίπου μήνες.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είναι η άμεση προτεραιότητά μας.

Ακολουθεί η αναδιάρθρωση της δομής της ελληνικής παραγωγής. Τα μέτρα θίγουν αναμφίβολα όλες τις κοινωνικές τάξεις, επιδιώκουν όμως να εξασφαλίσουν την εξυγίανση της οικονομίας και τη σταθερή και όχι πρόσκαιρη άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Μολονότι, η οικονομική πολιτική δεν περιορίζεται μόνο στη συγκράτηση της αμοιβής της εξαρτημένης εργασίας θα ήθελα να αναφερθώ στις δύο βασικές τροποποιήσεις της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής που καθιερώσαμε.

Σύμφωνα με την πρώτη τροποποίηση, από τον προβλεπόμενο πληθωρισμό αφαιρείται το ποσοστό που αποδίδεται σε αυξήσεις των τιμών των εισαγόμενων προϊόντων. Με τον τρόπο αυτό μιά αύξηση των τιμών των εισαγόμενων πρώτων υλών έχει επίπτωση στο κόστος παραγωγής εξαιτίας της αύξησης του κόστους των πρώτων υλών και όχι άμεσα εξαιτίας της μεταβολής του κόστους εργασίας. Η επίδραση της αύξησης των τιμών των πρώτων υλών μέσα από την ενσωμάτωσή τους στο κόστος εργασίας περιορίζεται δραστικά και έτσι

διαφυλάσσεται η ανταγωνιστικότητα.

Σύμφωνα με τη δεύτερη τροποποίηση η αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή θα αποζημιώνει για την προσδοκόμενη αύξηση του τιμάριθμου και όχι την αύξηση του τιμάριθμου του προηγούμενου τετραμήνου με διορθωτική αναπροσαρμογή στο τέλος του έτους αν υπάρχει απόκλιση. Περιορίζεται σημαντικά με αυτό τον τρόπο η ανατροφοδότηση των τιμών εξαιτίας της αύξησης του κόστους εργασίας.

Γνωρίζετε βέβαια ότι μιά σειρά άλλων ρυθμίσεων όπως η έκτακτη φορολογική εισφορά για τους επιχειρηματίες, και αυτοαπασχολούμενους, οι κανόνες ελέγχου και ποινικοποίησης της φοροδιαφυγής, οι έλεγχοι τιμών και αποθεμάτων για τον περιορισμό της κερδοσκοπίας κ.α. που επιβαρύνουν και τις άλλες κοινωνικές ομάδες, συμπληρώνουν τα μέτρα σταθεροποίησης της οικονομίας.

Παράλληλα, με μέτρα δημοσιονομικού χαρακτήρα επιδιώκεται η μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα που αποτελούν βασική πηγή πληθωριστικών πιέσεων στην οικονομία. Η πολιτική αυτή, σε συνδυασμό και με το νομισματοπιστωτικό πρόγραμμα, εξασφαλίζει τον περιορισμό των ελαστικών δαπανών του δημόσιου και ταυτόχρονα εξασφαλίζονται και οι απαραίτητοι πόροι για τη χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα.

Η πολιτική μας για τη σταθεροποίηση και εξυγίανση της οικονομίας θα έχει πετύχει αν :

- i) μειωθεί δραστικά το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών
- ii) μειθούν τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα
- iii) μειωθεί ο πληθωρισμός και
- iv) η κάμψη του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος είναι η ελάχιστη δυνατή.

Θεωρούμε ότι οι ποσοτικοί στόχοι που έχουμε θέσει με το πρόγραμμα της σταθεροποίησης είναι επιτεύξιμοι. Προβλέπουμε για το 1986 :

- i) Ο πληθωρισμός να αρχίσει να υποχωρεί ιδιαίτερα από τις αρχές του δεύτερου εξαμήνου με αποτέλεσμα το Δεκέμβρη του 1986 ο δείκτης τιμών καταναλωτή να δείχνει αύξηση 16% σε σχέση με το Δεκέμβρη 1985. Στη μείωση του πληθωρισμού θα βοηθήσει και η μείωση της ζήτησης αφού το διαθέσιμο ιδιωτικό εισόδημα μειωθεί σε σταθερές τιμές κατά 5.3% - 6%. Η εξέλιξη αυτή θα προκαλέσει μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2% περίπου.

- ii) Η δημόσια κατανάλωση να παραμείνει στα επίπεδα του προηγούμενου έτους σε σταθερές τιμές σαν συνέπεια της συγκρατημένης αύξησης των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού. Η μείωση του ελλείμματος του δημόσιου τομέα να είναι 4% περίπου σε σχέση με το 1985.
- iii) Οι ιδιωτικές επενδύσεις να παραμείνουν στα επίπεδα του 1985.
- iv) Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να αυξηθούν κατά 7% σε σταθερές τιμές ενώ η κάμψη των εισαγωγών να είναι 4% περίπου.

Όπως ανακοινώθηκε και μετά τη λήξη της συνεδρίασης του Ανωτάτου Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής στις 13.3.86 καταλήγουμε στο συμπέρασμα μετά την εξέταση των οικονομικών εξελίξεων των τελευταίων μηνών ότι έχουν αρχίσει να διαφαίνονται τα πρώτα ευνοϊκά αποτελέσματα από την εφαρμογή των μέτρων του σταθεροποιητικού προγράμματος σύμφωνα με τις προβλέψεις.

Συγκεκριμένα :

Από τα προσωρινά στοιχεία του Ιανουαρίου 1986 προκύπτει μιά βελτίωση του ισοζυγίου πληρωμών και υπάρχουν ενδείξεις ότι η βελτίωση αυτή συνεχίστηκε και κατά το Φεβρουάριο του 1986. Η εξέλιξη αυτή είναι ενθαρρυντική γιατί ακολουθεί χρονικά το φαινόμενο που παρατηρήθηκε στους δύο τελευταίους μήνες του 1985 της διατήρησης του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε υψηλά επίπεδα εξαιτίας της συνέχισης των κερδοσκοπικών τάσεων στην οικονομία και σε παροδικούς παράγοντες που έχουν ήδη εκλείψει.

Το διεθνές οικονομικό περιβάλλον αναμένεται να διευκολύνει την επίτευξη του στόχου της μείωσης του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Με συντηρητικές υποθέσεις ως προς τις τιμές πετρελαίου που θα ισχύσουν κατά την διάρκεια του έτους, υπολογίζουμε ότι το ισοζύγιο καυσίμων θα βελτιωθεί κατά 500 εκ. δολάρια περίπου. Οι επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών τόσο από τη μείωση των επιτοκίων διεθνώς όσο και από τις συναλλαγματικές ισοτιμίες του δολλαρίου με τα Ευρωπαϊκά νομίσματα θα είναι ευνοϊκές.

Ο ρυθμός του πληθωρισμού παρουσιάζει στους δύο πρώτους μήνες του 1986 σαφή σημεία επιβράδυνσης. Αν και ο δείκτης τιμών καταναλωτή εξακολουθεί να κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα όπως άλλωστε αναμενόταν, έχει σταματήσει να επιταχύνεται λόγω της έξαρσης που εκδηλώθηκε στους τελευταίους μήνες

του 1985 και που προκλήθηκε από την υποτίμηση της δραχμής και την αναπροσαρμογή των τιμολογίων των δημοσίων επιχειρήσεων και έχει αρχίσει να σταθεροποιείται.

Η εξέλιξη του πληθωρισμού για τον Οκτώβρη, Νοέμβρη, Δεκέμβρη 1985 και Γενάρη, Φλεβάρη 1986 ακολούθησε την τροχιά 21.1%, 22.7%, 25%, 25% και 24.4%. Εξάλλου το Φλεβάρη 1986 ο πληθωρισμός μειώθηκε κατά 0.7% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα ενώ οι αντίστοιχες μεταβολές το 1985 και 1984 ήταν 0.2% και 0.5%. Το δίμηνο Ιανουαρίου Φεβρουαρίου ο δείκτης τιμών καταναλωτή αυξήθηκε μόνο κατά 1.6% έναντι 2.1% στο αντίστοιχο δίμηνο του 1985.

Ανάλογα ο δείκτης τιμών χονδρικής του Οκτώβρη, Νοέμβρη, Δεκέμβρη 1985 και Γενάρη 1986 διαμορφώθηκε αντίστοιχα σε επίπεδα 22.9%, 27.7%, 28.2% και 25.5%.

Η εξέλιξη των καταθέσεων συνεχίστηκε ολόκληρο το 1985 με μέσο ρυθμό 27.5% που κρίνεται ικανοποιητικός και δεν απέχει πολύ από τον αρχικό στόχο. Η σωρευτική αύξηση των καταθέσεων στο 1986 έως την 5 Μαρτίου που συμπεριλαμβάνει και τις υποχρεωτικές προκαταβολές για τις εισαγωγές υπερβαίνει αυτή της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου έτους σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία.

Συνεπείς προς τους στόχους του σταθεροποιητικού προγράμματος κρίνονται και οι εξελίξεις στην οικονομική δραστηριότητα με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία.

Ο ρυθμός ανόδου της μεταποιητικής παραγωγής επιταχύνθηκε το τελευταίο δίμηνο του 1985 με αποτέλεσμα για ολόκληρο το έτος να ανέλθει σε 1.2% ενώ το δεκάμηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 1985 η αύξηση ήταν μόνο 0.3%. Αύξηση σημείωσε και ο όγκος της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας τον Ιανουάριο 1986 που είναι αυξημένη κατά 13% έναντι 7.4% του αντίστοιχου περσινού μήνα.

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα συμβάλλει στην προσπάθεια που καταβάλλεται για τη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών, με τη χορήγηση δανείου για τη στήριξη του ισοζυγίου και με την παροχή της δυνατότητας στην Ελλάδα να εφαρμόσει κατάλληλα μέτρα διασφάλισης με βάση το άρθρο 108 παρ.3 της συνθήκης της Ρώμης. Όπως είναι γνωστό έχει συμφωνηθεί η χορήγηση δανείου που ανέρχεται στο ποσό των 1750 εκ. ECU, είναι καταβλητέο σε δύο δόσεις και έχει συνολική διάρκεια 7 χρόνια.

Τα μέτρα διασφάλισης που συμφωνήθηκαν από κοινού με τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες αφορούν :

- i) τις άτοκες χρηματικές προκαταβολές κατά την εισαγωγή ορισμένων εμπορευμάτων
- ii) την προσωρινή διατήρηση περιορισμών των συναλλαγών των Ελλήνων κατοίκων στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας κεφαλαίων και
- iii) τη μέχρι το τέλος του 1986 εξακολούθηση της ισχύος των εξαγωγικών ενισχύσεων που προβλέπονται από την απόφαση 1574/70.

Συνοψίζοντας :

Επιχειρούμε την άσκηση ελέγχου στη ζήτηση με ιδιαίτερη προσοχή έτσι ώστε να μην υποσκάψουμε την προοπτική για μελλοντική ανάπτυξη αλλά αντίθετα να την επισπεύσουμε.

Σκοπεύουμε τον έλεγχο του εξωτερικού δανεισμού και χρέους ώστε να διατηρήσουμε αμείωτη την ελευθερία κινήσεων της χώρας. Επιδιώκουμε τη μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων με ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο πετυχαίνουμε την εξοικονόμηση πόρων.

Επιδιώκουμε τη στροφή από τη δαπάνη προς την επένδυση. Προσέχουμε ώστε να εξασφαλισθεί η μεγιστοποίηση της ποιότητας κατά την κατανομή των δαπανών για τη βελτίωση της υποδομής.

Η πολιτική μας έχει σκοπό να σπάσει οριστικά το φαύλο κύκλο αύξηση εισοδήματος - κρίση που προκύπτει από τη στρεβλή ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Έχει σκοπό να αντιμετωπίσει τα προβλήματα με διαρθρωτικές αλλαγές και όχι να τα συγκαλύψει προσωρινά με αύξηση του εξωτερικού δανεισμού ή των ελλειμμάτων του δημοσίου. Είναι πολιτική ειλικρίνειας. Παρακολουθούμε τις οικονομικές εξελίξεις και την πορεία των οικονομικών μεγεθών αδιάκοπα και θα επέμβουμε διορθωτικά εάν και όπου χρειασθεί.

Όλα αυτά ακούγονται εύκολα αλλά στην πράξη συνεπάγονται δύσκολες και καθόλου δημοφιλείς πολιτικές αποφάσεις περιορισμού των δαπανών, των πιστώσεων και των επιδοτήσεων κάθε λογής για την απελευθέρωση πόρων για επενδύσεις .

Ασκούμε μία πολιτική σταδιακής αλλά ουσιαστικής αναδιάρθρωσης της οικονομίας που διαδέχεται μία μεγάλη περίοδο διόγκωσης της δαπάνης και συρρίκνωσης της επενδυτικής δραστηριότητας που είχε πυροδοτήσει τον πληθωρισμό και τον εξωτερικό δανεισμό.

Το βραχυπρόθεσμο κόστος της εξαιρετικά δύσκολης επιλογής για την προώθηση μιάς ουσιαστικής αναμόρφωσης της οικονομίας μας αντισταθμίζεται από το όφελος που θα προκύψει μακροπρόθεσμα με τη δημιουργία μιάς στέρεας βάσης για την ανάπτυξη.

Τα πρώτα σημεία δικαιολογούν πιστεύουμε την αισιοδοξία μας.

= Αναλωσιμὰ μέτρα - ἔξαγγέδναι σαφέστατα ἀπὸ τῆς ἀναγγελίας.

Τὰ μέτρα δὲν χρειάζονται, Τραπέζι οὐδὲν ἔχει
Δρασί

} } } }

Εἰρήνῃ

✗ ἔργασίαν ὅπου
ἀπὸ τῆς ἀναγγελίας τῶν τραπεζῶν (ὅπου
ἀναρχία ἔμελλε τῶν τραπεζῶν)
μεινδρῶν τῶν τραπεζῶν τῶν τραπεζῶν

ἀποστολὴ τραπεζῶν → ἀποστολὴ
ἐξαγγέδναι - ἀποστολὴ τραπεζῶν

- ἰσοδύναμο ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς ἐξαγγέδναι
ἀποστολὴ ἀποστολῶν.

ἀποστολὴ - ἀποστολὴ } ἀποστολὴ

- [illegible]